

att riksdagen vid behandling av proposition 1970:188 ville uttala sig för den principen att kommuner som så önskar skall ha rätt att enligt de riktlinjer som i denna motion angivits handha fastighetsbildningen genom egen organisation.

Stockholm den 24 november 1970

Bertil Petersson (s)

Tage Larfors (s)

Herbert Larsson (s)

Nr 1368

Av herr Schött m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 188, med förslag till riktlinjer för omorganisation av lantmäteriverksamheten.

(Lika lydande med motion nr 1588 i Andra kammaren)

I proposition 1970:188 har föreslagits ny organisation av lantmäteriverksamheten i landet. Genom propositionen föreslås att fastighetsbildningen skall ske under distriktsenheter. Inom dessa enheter skall kunna inrättas särskilda specialenheter, som i stort sett självständigt kan ansvara för fastighetsbildningsverksamheten.

Det framgår av propositionen att specialenheter skall inrättas där förhållandena avviker från ett genomsnittsmönster. Kompletteringsenheterna skall således inrättas där exempelvis ärendemängden av ett visst slag är särskilt stor eller specifik. Inom vissa tätorter skulle således specialenhet kunna inrättas. Likaså skulle detta kunna ske inom delar av landet där exempelvis fastighetsbildning för rationalisering av jord- och skogsbruk är frekvent.

Fastighetsbildningen genom distriktsenheterna skall enligt propositionen ske i statlig organisation. Specialenheterna för tätortsverksamhet skall kunna ske i kommunal organisation.

De kommunala specialenheterna har sin nuvarande motsvarighet i stadsingenjörskontorens fastighetsbildningsorgan.

Ytligt betraktat utgör således den nya organisationsbilden inte någon väsentlig nyhet. I synnerhet som begreppet specialenhet f. n. förekommer i den statliga verksamheten, där förändrade eller tillfälliga förhållanden motiverar komplettering av nuvarande distriktsenhets resurser.

I den nya organisationen föreslås att distriktsenheterna redan vid inrättandet kompletteras med specialenheter. Normalenheten förutsättes således inte ha resurser eller kompetens att fullgöra all fastighetsbildning inom distriktet.

Den allvarligaste bristen i organisationssystemet är att propositionen alltför oklart definierar förutsättningarna för inrättandet av specialenheterna. Det finns nämligen skäl förmoda att minst hälften av all fastighetsbildning skulle behöva organiseras under och handläggas av specialenheter. Därtill kommer att huvuddelen av denna fastighetsbildning är av den art att den måste kunna ske snabbt och säkert.

För närvarande vilar huvudansvaret för denna fastighetsbildning på kommunala organisationer. Det är därför inte tillfredsställande att riktlinjerna för den nya organisationen endast vagt antyder formerna. I den mån man av propositionen kan utläsa om möjliga gränser och innehåll för specialenheterna inom tätorter, antydes en mångfald olikartade huvudalternativ. Ett tiotal skilda organisationsmönster är högst sannolika.

Den förrättningsökande allmänheten måste finna dessa förhållanden som högst besvärande. Även de verksamma organisationerna måste uppleva denna heterogenitet som belastande. Dessa omständigheter leder till dubbelarbete, minskad effektivitet och kompetenstvister mellan skilda enheter.

Utredningen (SOU 1969: 43), som ligger till grund för propositionen, klargör bl. a. att organisationsproblemen i förevarande fall inte är av partipolitisk art. Utredningsmajoriteten (fyra ledamöter) företräds bl. a. av en socialdemokrat, och minoriteten (tre ledamöter) bl. a. av två socialdemokrater. Skiljelinjen mellan minoriteten och majoriteten tycks i stället ha gått mellan å ena sidan ambitionen att garantera en god funktion hos fastighetsbildningsorganen för den frekventa och tidsangelägna tätortsverksamheten med hänsyn till kommunernas ansvar inom plan-, byggnads- och bostadsväsendet samt å andra sidan en önskan att värna om dels landsbygdsbetonade aktiviteter för främst jord- och skogsbruk, dels den bestående statliga fastighetsbildningsorganisationen.

Enligt motionärernas uppfattning kan en ny organisation mycket väl formas så att både de urbana och de agrara intressena tryggas. Det är på samma sätt uppenbart för motionärerna att erforderlig rättssäkerhet skall tryggas vid fastighetsbildningsverksamheten och kan tryggas genom fastighetsbildningsmyndighet som är lika väl kommunal som statlig.

Under utredningen och i propositionen motiveras den nya organisationen av bl. a. den nya fastighetsbildningslagen, som riksdagen beslutat om. Man gör således gällande att organisationen i väsentliga drag betingas av den nya lagen. Till viss del är påståendet riktigt.

Skulle den nya fastighetsbildningslagen ovillkorligen få de organisato-

riska konsekvenser som den nu framlagda propositionen anger, synes man böra överväga modifieringar i denna lag.

Enligt vår uppfattning är en organisation enligt utredningsminoritetens förslag, vilket bättre beaktar bl. a. det kommunala ansvaret för planläggning, byggnadsväsen och bostadsbyggande, att föredra ur såväl kommunernas som framför allt allmänhetens synpunkt.

Under återopande av det anförda får vi därför hemställa,

att riksdagen i anledning av proposition nr 188 måtte uttala,

att kommun som så önskar skall ha rätt att bibehålla eller nyinrätta egen fastighetsbildningsorganisation om ej särskilda skäl talar däremot, samt

att sådan organisation skall ges en ställning i princip motsvarande de nuvarande stadsingenjörskontorens.

Stockholm den 24 november 1970

Lars Schött (m)

Gunnar Wallmark (m)

Per Blomquist (m)

Nr 1369

Av herr Skårman m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 188, med förslag till riktlinjer för omorganisation av lantmäteriverksamheten.

(Lika lydande med motion nr 1584 i Andra kammaren)

I proposition nr 188 till riksdagen med förslag till riktlinjer för omorganisation av lantmäteriverksamheten föreslås för tredje gången inom en tidrymd av mindre än 25 år en genomgripande reform av lantmäteriet. Såsom skäl för omorganisationen anföres denna gång bl. a. tillkomsten av den nya fastighetsbildningslagen, som riksdagen antog under vårsessionen. Som motiv för organisationsförändringarna har tidigare framför allt åberopats rationaliseringsskäl samt pågående strukturförändringar inom samhället, vilka senare på ett effektivare sätt måste bevakas och ledas av statsmakterna.

Resultatet av de åren 1947 och 1960 beslutade organisationsförändringarna har emellertid varit motsatsen till vad man i allmänhet avser med rationaliseringsåtgärder, nämligen snabbare verkställighet, effektivare hand-